

SANTIAGO RUSIÑOL

El sarau de Llotja

MONOLEG

Santiago
Rusiñol
Obra completa

EL SARAU DE LLOTJA

D'aquesta obra se n'han tirat 15 exemplars,
numerats, en paper Japó.

Exemplar VIII

El sarau de Llotja, monoleg per

SANTIAGO RUSIÑOL ➤

Típ. «L'Avenç»: Ronda Universitat, 20

Barcelona, 1903

Santiago
Rusiñol
Obra completa

Estrenat el dia 3 de Març de 1891 en el teatre de
Novetats per l'Hermenegild Goula

EL SARAU DE LLOTJA

L'escena passa en una casa de gent de bé. Mobles molt d'estar per casa. Un senyor Esteve, vestit lo més de guerrero possible, entra, i a l'esser davant del public forceja una bona estona pera treure-s el casco; ho consegueix després de molts esforços, i a l'ultim, cançat i suat, diu:

Mirin-me bé! Quan m'hagin ben mirat, pensin si'm coneixen; i si no'm coneixen també, que mai més, però mai més, me veuran a dintre d'aquest caixó.

Jo sóc un home de bé! Sí, senyors, de bé a carta cabal! Jo he anat venut, jo he sigut un muçol, es a dir, he sigut un anyell, tot un anyell vestit de Carlos Quint. Perquè, tal com me veuen, jo vaig vestit de Carlos Quint.

Santiago
Rusiñol
Obra completa

Perdonin el meu acalorament, però considerin que porto una rabia d'època, segons m'ha dit un pintor d'història. Vinc del ball: vels-ho-aquí! No es que vingui de ballar, que ni l'edat ni aquest trajo m'ho permeten. Vinc... que ho sé jo d'on vinc? Vinc cançat de veure ballar els altres i que'm fessin ballar a mi!

Pensin bé que fa quatre hores que vaig tancat aquí dintre am pany i clau! Jo, pobre de mi, que mai m'he fet en política, tenir de veure-m vestit d'emperador!

Vostès me diran: «I, doncs, per què t'hi vesties?» I que ho sabia jo de lo que anava vestit? I que tenia obligació de saber de quin temps eren les prendes que m'anaven engiponant?

Jo sóc pare de família, i una tarda'm ve la dòna i em diu:

— Mira, Anton: aquest any sí que tenim d'anar a Llotja.

— Que hi ha alguna novetat? Que pot-ser baixen les *Frances*?

— No, home! Tenim d'anar allí a ballar.

— Com s'entén, a ballar! Ja'm van fer ballar am l'Iberic allavores de la baixa.

— No hi fa res. Aquest any ballen de nit.

— I bé, què tinc de fer?

— Disfreçar-te!

— I ara, boja! Però de què?

— D'època.

— De diari?

— No, papanates! Tens de vestir-te com si fossim en un altre temps.

— Doncs, me vestiré d'estiu.

En fi, senyors, que se'm van penjar al cuc de l'orella, i no vaig tenir més remei que anar a trobar un pintor pera que'm digués de què podia anar vestit. Pujo a la vora d'un terrat, truco, i em ve a obrir una minyona, que al veure-la vaig pensar: «Anton, aquí, enlloc de vestir, se veu que es al revés. Pot-ser t'has errat de pis!»

— No, senyor, — me diu ella. I, tot corrent cap a dintre, va cridar: — Culti, senyor Manelet, que ha arribat un comprador!

Ah, fillets meus! Desseguida va esser allí! Me fa seure dalt d'un trono que tenia, i jo li vaig explicar lo que'm passava.

— Molt bé, — em diu. — De quin sigle vol el traje?

— D'un sigle que no sigui massa car.
— Vol Lluís Déu? Lluís Vint?
— Posem-ho a quinze i no'n parlem més.
— Està bé; però tindrà de treure-s la barba.

— No pot ser! Demani-m una altra cosa: es una prenda que quasi la porto de naixença i perdria la serietat.

— Vol dir que la té tant trencadiga?

— Miri: el dia que afeitessin an en Pi y Margall perdria més de mil vots en totes les eleccions. L'home casat té de fer cara ferrenya.

— Doncs el vestirem de tres sigles endarrera.

— Miri que sóc lliberal!

— No hi fa res: també n'hi havien.

— M'entrego; i, am tal de fer respecte, guarneixi-m encara que vulgui com la *Patum*.

Sí que'm va guarnir, senyors meus! I ben guarnit que m'ha deixat! Me fa entrega d'una lamina, me la miro, i no m'hi semblava de res. Surto, i en un moment dat me'n vaig a casa la Pelegrina. Demano per ella, i em van dir que havia mort (pobra

senyora! Déu l'hagi perdonada!), però que hi torni, que m'ho tindran tot a punt.

Ve aquella nit, i cap allà altre cop. Mai com allà he vist cumplir aquell precepte que diu: «Vestiras al despullat». Quin brugit! Ni a casa quan fan bugada o cambien les estores.

Me posen cames de punt (però, això sí, am calçotets per sola!), ermilla entrenziada, mànegues inflades per dintre, i a sobre de tot me carreguen aquest ferro, me despatxen i em diuen que anava de Carlos Quint! De camalic d'aquell temps m'han vestit, els pocs-modos!

Un murri, aixís que pujava al cotxe, em diu:

— Vol que l'hi porti, senyor?

Mal llamp! Tant-de-bo que l'hi hagués fet portar! Vestit d'aquesta manera, fet una fera, arribo a casa.

— Jo no vaig al ball! — crido. — Jo no carrego amb aquesta requincalla!

— Per Déu, Anton, mira que ja estem vestides!

— Jo també, ho estic!

— Mira que les noies no les podrem

casar mai! Mira que amb els trajos de sempre no han tingut *salida* i pot-ser provant una altra epoca... Mira...

En fi, ja ho he dit, que era pare de família; i l'home, per més coraces que porti (*donant-se un cop de puny a la coraça*), hi ha precés que atravessen totes les llaunes.

Me vaig enternir, per més que no fa *guerrero*, i carrego am mi mateix i am tots els altres, i ens en anem, cap a Llotja falta gent.

Quatre persones naturals no cabiem dintre un cotxe de família! La dòna'm portava mirinyac; les noies anaven d'un sigle que hi entrava molta roba (i que'm costarà un dineral!), i jo, armat, que semblava que venia de la guerra de Calaf.

Arribem; truco a la porta i em fan deixar les espases. Aixís m'haguessin fet deixar el trajo! Donem el *Déu vos guard* i entrem. El jovent esperava com si sortíssim de missa. Quin bullit! Hi havia gent de tota classe de carnadura. De verds, de morats, de color de xocolata; molts senyors moros i, sobre tot, molta tropa. No vaig conèixer a ningú! La dòna, tampoc; però'm va dir

que tot era gent coneguda. Ja es saber: del meu carrer era l'únic que hi anava.

Això sí: el saló era una cosa lluida com no he vist mai cap casino. Que llums enlaire i quin bé de Déu de verdor! Figurin-se que tot al voltant hi havia com un marge am les taules dels farinaires, a dintre d'una verdaça; a terra, una catifa tota d'una sola peça, domassos per les parets, am ninots fets de punt de mitja; aranyes cap amunt, però aranyes de llum, i a pla terreno s'hi passejava'l senyorio.

Jo també'm passejava! Es a dir, se'm passejaven! Considerin que'l dibuixant de la casa ja anava a fer-me'l retrato!

— Per què'm mira aixís? — vaig dir-li. — Que no n'ha vist mai de *guerreros*?

— No masses: se n'ha perdut molt la mena.

— Doncs jo'n sóc i pera servir-lo.

— Però, de què va vostè?

— Que no ho veu que vaig de Carlos emperador? Que no ho coneix am la presència? En fi, no m'inquieti, que prou feina tinc amb els neulers que car'rego.

I tant neulers, valga-m Déu! No dirien

un home vestit aixís, per ignocent que sigui, si'n pot fer de mal! Eren les dugues, quan am les espueles m'enganxo amb el vestit de la de casa! Segueix aquell pa de seda, jo m'hi entrebanco per sobre, i es queda la propia no més que amb el mirinyac, que semblava que anava dintre d'una pollera. Està clar! Se'm desmaia, acut un negrot, la cull, la retorna a tota pressa i la porta al quartet dels telegrams, que servia de *toilette*. En quant a mi, vaig arrencar una suor tant copiosa, que si tingués una gastrica'm curava en dugues hores. Però no la tenia. (*Cremat.*) I què havia de tenir! Lo que tenia era una set que m'hauria begut tot el safreig de les oques.

«I, doncs, per què no bevia?» pensaran. I poder? I treure-m aquell boçal? Que's pensen que no hi ha més que obrir unes portes de ferro? No, senyors: no vaig poder beure ni dos quartos de xarop. A mi'm venien a veure!

Assegut allí on posen els cubells, semblava un sentenciat i tenia un rotllo de gent com si ensenyessin una fera. La veritat es que, entre'ls ulls que'm sortien del

casco, la suor que'm baixava de la visera i el rovell que'm corria cara avall, devia fer feresa. El rovell, rai! Les civelles i els elastics, que no'm deixaven bracejar!

De tots els del ball, jo, l'Anton Pujol, pera servir-los, me pensava que era'l que feia més respecte. Jo no volia dur, com els demés, unes cametes de seda, uns pellinguets de *peluche*, uns sabrets; res, quatre vestidets de fira. Jo'm pensava portar una cosa ferma, un vestit de pès, un trajo de durada, es a dir, d'una epoca que no hi planyessin els jornals... De manso, se veu que m'havien disfregat!

«Ah, si visqués la Pelegrina! — vaig pensar. — No't veuries en aquest ball: ella, santa cristiana, t'hauria tret d'apuros i no t'hauria encongit els sentits a dintre d'aquesta gavia.»

Cançat a l'ultim de veure menjar als altres i d'estar-me allí am les barres assentades, me dic:

«Totes les coses am mida. Ja n'has fet prou, de broma, Anton. Anem a buscar les dones i a retiro».

Però ja ho has dit, a retiro! *Nada menos*

que tenien tots els valsos compromesos. Tots! I n'hi havia un que era l'últim.

— Papà, que tinc de ballar amb un selvatge.

— I jo amb un conde, papà.

Fins la dona'm tenia compromès un rigodon amb un Joan de Serrallonga!

— I jo no he ballat prou encara? Que us penseu que he d'esser el *guerrero* errante? Que haveu cregut que hi tinc de fer mort i vida dintre d'aquesta *lata*? Us deixo'l cotxe i me'n vaig a peu, a treure-m el pès de sobre. En Carlos Quint se'n va sol!

Però, què sol ni què lluna! Cah! Al menos duia doscents xicots al darrera. Jo trotant, i ells quins crits i quin modo de rebotre-m pinyols a sobre de l'armadura!

— Es boig! — cridaven. — Es rabiós! Aparteu-vos, que mossega!

Jo no hagués dut boçal!

I, a tot això, la pluja que'm queia a sobre, acabant de rovellar-me. Perquè m'han dit que'l dur paraigües no es d'*epoca*. Com si'l mullar-se fos d'*epoca*!

I *luego* el vigilant, que no m'obria i no'm volia conèixer; i *luego*... En fi, senyors, que

ja no'm vui queixar més, perquè'm pendrien per un calces.

Ja ho veuen! Un dia que no les porto se me les ha posades la dòna. Amb això, no se les vulguin treure mai. L'home ha de tenir el cor obert i no ha de portar coraces. Fins tinc por que'l rovell se'm tanqui a dintre! (*Truquen.*) La dòna! Ai, quin escandol!! Per no sentir-la, me'n vaig al llit amb el trajo!

TELÓ

